

Samlet og bearbejdet af
Jacob Holm Laursen

Rainbow Schottische

Fandango

Her er en kvadrilledans, der placerer sig fint mellem det elegante, som vi kender fra fornemme selskabsdansen som Les Lanciers, og de mere friske danse, vi møder i folkedanseskredse. Uanset om man primært danser selskabsdans eller folkedans, er der noget at hente her.

Dansen dukkede op i mit YouTube-feed for nogle år siden, og titlen fangede straks min interesse. Det var tydeligt, at det var en flok dygtige dansere, der udførte dansen. De fik det hele til at se legende let ud – og det gav mig lyst til selv at lære den.

Selve dansen er ikke svær. Den består af en god blanding af velkendte og nye figurer. Til gengæld gælder det om at holde hovedet koldt og bevare overblikket over, hvor langt man er kommet i forløbet.

Da jeg først havde lært dansen, fik jeg lyst til at give andre mulighed for nemt at komme i gang. I dette hæfte finder du dansebeskrivelsen og noden. Som kirsebærret på den festlige dessert har jeg samlet lidt information om dansens ophav og komponist – for dem af jer, der synes den slags er spændende.

God danselyst.

Indhold

Side 3: Hvor stammer dansen fra?

Side 4 Hvem skrev musikken?

Side 5: Node

Side 6: Dansebeskrivelse

Hvor stammer dansen fra?

Den dans, vi har med at gøre her, er en ny dans med gamle rødder. Man kan også tænke på den som et medley.

Dansen er i familie med baldanse som Les Lanciers. Den hører til den type danse, der er bygget op som en lille suite med flere ture. I 1800-tallet var det almindeligt, at kvadrilledanse bestod af flere selvstændige ture – ofte fem.

På dette tidspunkt blev det populært blandt unge dansere at danse kvadriller, der var krydret med trin fra pardanse såsom vals, polka, mazurka og schottisch. I bogen *Dancer's Casket* af Charles Durang finder man to kvadrilledanse med schottisch, begge opbygget i fem ture. Durang var en kendt dansemester fra Philadelphia - et område, hvor schottish-kvadrille var udbredt.

En af dem, der har arbejdet indgående med dette materiale, er Richard Powers. Han har rekonstrueret mere end 90 ture fra kvadrilledanse med schottisch-trin. De originale beskrivelser – herunder Durangs – er ofte meget korte og har givet god mening for dansere, der kendte konteksten fra samtidens baller. I dag er noget stadig let genkendeligt, mens andet kræver tolkning. For dem, der har lyst til at danse en hel schottisch-kvadrille i fem ture, har Richard Powers sammensat en version med både beskrivelse og forslag til musik.

De oprindelige kvadriller var skabt til lange aftenballer, hvor det sociale samvær var lige så vigtigt som selve dansen. Men når en sådan dans skal vises for et publikum, kan den hurtigt komme til at virke lang, ikke mindst på grund af de mange gentagelser. Det viser sig, at denne dans er sammensat med blik for underholdningsværdien. Her er der "plukket" figurer fra de oprindelige danse og samlet dem i én sammenhængende dans. Man kan med rette kalde den et medley. Figurerne ligger tæt op ad Durangs beskrivelser, som Richard Powers har rekonstrueret.

I dansen indgår blandt andet en stjernefigur og en damemølle, som stammer fra fjerde tur. Partnerbytte er hentet fra anden tur, mens figurer med halvkæde i stor kreds minder meget om en figur fra femte tur. Der er med andre ord tale om en moderne sammensætning af grundmateriale fra midten af 1800-tallet.

Der findes flere medleyer af schottisch-kvadriller. Den udgave, vi har med at gøre her, er sammensat af Merrell Fuson, grundlægger af Lexington Vintage Dance.

Hvor stammer musikken fra?

Musikken er skrevet af Henry Kleber. Han blev født i 1816 i Darmstadt i Tyskland og døde den 20. februar 1897 i Allegheny, Pennsylvania. Henry Kleber komponerede sin første dansemelodi i 1839. I alt blev det til mere end 100 dansemelodier. Blandt disse er "The Atlantic Telegraph Schottisch", skrevet som en hilsen til det første undersøiske telegrafkabel, der forbandt Europa og USA. På den måde komponerede Kleber musik, der – helt konkret – bandt hans nye hjemland, Amerika, sammen med Europa, hvor han stammede fra. Ser man på nodeudgivelsen, fremgår det desuden, at Kleber er kendt for "Rainbow Schottisch".

Kleber emigrerede til USA og slog sig ned i Pittsburgh, hvor han sammen med sin bror grundlagde en succesfuld musikforretning. Han beskrives som en dygtig og alsidig musiker, der havde stor betydning for udviklingen af Pittsburghs musikliv. Han virkede både som udøvende musiker, komponist, musikhandler, impresario og underviser. Mest kendt er Henry Kleber nok for at have været musikerlærer for Stephen Fosters musiklærere. Foster er blandt andet kendt for sangen "Oh! Susanna".

Rainbow Schottisch opnåede stor popularitet og fandt også vej ind i mere folkelige kredse. Melodien blev blandt andet udgivet i en nodebog for banjo. Derudover er melodien bevaret i flere spillemandsbøger under titler som Andy Kerrin's Hornpipe og Duck's Eyeball.

1 2 3 4

5 6 7 8

9 10 11 12

13 14 15 16

17 18 19

20 21 22

23 24

Få musikken til at passe til dansen

For at musikken passer til dansen, så spilles følgende: AA B A C A B A

Opstilling

4 par i kvadrille.

Trin

Schottisch-trin, chasetrin og hoptrin.

Komplimenter

1-4 Kompliment for egen danser.

5-8 Kompliment for fremmede danser.

1. del Ind til midten, ud på ny plads og omdansning (2 gange)

1-2 Alle 4 par (med almindelig dansefatning) danser 1 scottisch-trin ind mod kvadrillens midte og samtidig drejer en kvart omgang, så herren får ryggen til parrets oprindelige plads.

Parret danser et polkatrin ud på næste pars plads. 1. par står nu på 3. pars plads og så videre.

3-4 Parvis omdansning med 4 hoptrin, så parret lander på modsatte plads af oprindelige plads.

5-8 Gentag ovenstående, så alle lander på oprindelige plads.

2. del Partnerbytte

9-12 1. og 2. par mod hinanden. Damen med herren hjem.

13-16 3. og 4. par mod hinanden. Damen med herren hjem.

3. del Halvkæde og scottich

1-2 1. og 3. par bytter plads med 2 chasse-trin, som om de gav højre hånd til modstående (damerne danser imellem herrerne). Samtidig bytter 3. og 4. par plads på samme måde.

3-4 Alle 4 par tager almindelig dansefatning og danser videre i samme retning til modstående plads med 4 hoptrin. Undervejs møder de et par, og her skal 1. og 2. par bevæge sig yderst i kredsen.

5-8 Ovenstående gentages, så alle lander på oprindelige plads. Også denne gang skal 1. og 2. par være på yderbanen i hoptrinene.

4. del	Damemølle og herremølle
17-20	Dame højrehåndsmølle. 3/4 omgang med 2 chasse og 2 hoptrin. Damerne slipper møllen og drejer over venstre skulder. Med 2 hoptrin danser de tilbage til modstandende danser. Det var danseren som var egen danser i starten af dansen.
21-24	Venstre håndsmøde med "egen" danser og 1 omgang rundt med 2 chasse-trin og 4 hoptrin.
17-20	Herrerne højrehåndsmølle. 3/4 omgang med 2 chasse og 2 hoptrin. Herrene opløser møllen og drejer over venstre skulder. Med 2 hoptrin danser de tilbage til modstandende danser (det var danseren som de stod med efter takt 16).
21-24	Almindelig fatning. Omdansning på stedet med 2 chasse-trin og 4 hoptrin.
5. del	Parvis i kreds: fremad og omdansning (2 gange)
1-4	Med åben livfatning 2 chasse fremad i danseretning. Parrene vender front mod egen danser (som om de havde almindelige dansefatning, men herren har venstre arm og damen har højre arm ned langs siden i stedet for håndfatning).
5-8	Gentag ovenstående.
6. del	Partnerbytte
9-16	Gentag 2. del.
7. del	Ind til midten, ud på ny plads og omdansning (2 gange)
1-8	Gentag 1. del.